

ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО В 1917–1918 рр.: ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ

Резніков В.В., асп.

Науковий керівник – д-р іст. наук, проф. **Калініченко В.В.**
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

Українська революція 1917–1921 рр. займає чільне місце в новітній історії України: в багатьох аспектах саме вона визначила подальшу долю українського народу.

Невід’ємною складовою історії Української революції є діяльність Вільного козацтва – специфічної військово-міліційної організації на національній основі, тісно пов’язаної з політично активним селянським середовищем.

Вартість досліджень у військовій сфері, вивчення воєнізованих формацій недавнього минулого, зросла в рази саме зараз – в умовах збройної агресії Російської Федерації проти нашої держави. Врахування помилок минулого на конкретних прикладах та їхній ретельний аналіз, дозволить уникнути цих негативних моментів у теперішньому.

На превеликий жаль, досліджень про рух Вільного козацтва обмаль. Переважно, це роботи безпосередніх учасників та очевидців тих далеких подій – П. Христюка, М. Шаповала, Д. Дорошенка, О. Удовиченка. Цим, до певної міри, викликана певна суб’єктивність деяких праць. До того ж їх автори належали до різних політичних угруповань, що склалися в еміграції, що теж не сприяло комплексності вивчення.

У радянській історіографії вільнокозацький рух трактувався відверто заідеологізовано та практично не знайшов свого відображення за рідким винятком у вигляді робіт П. Балкового, Г. Карпенка, І. Шабатіна.

Переосмислення місця та ролі Вільного козацтва у вітчизняній історіографії відбулося вже після здобуття Україною незалежності.

Низка авторів, таких, як В. Солдатенко, Я. Тинченко, В. Верстюк, працювали над темою вільнокозацького руху в Україні. До сьогодні найбільш повно розкрито це питання у В. Лободаєва в його дисертаційному дослідженні та фундаментальній монографії «Революційна стихія. Вільнокозацький рух в Україні 1917–1918 рр». Певних аспектів функціонування цієї мілітарної організації на Харківщині побіжно торкаються в своїх роботах Г. Іванущенко, Л. Ісаїв та Л. Щибря.

Загалом, питання вільнокозацького руху недостатньо розглянуто та відображено в українській та іноземній історіографіях, а тому потребує подальшого всебічного аналізу, систематизації та узагальнення для отримання повної наукової історичної картини.